

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1100/16-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Speciální základní škola Chrudim
Sídlo	Školní náměstí 228, 537 01 Chrudim
E-mail právnické osoby	info@spzschrudim.cz
IČ	72085410
Identifikátor	691002223
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jitka Činčalová
Zřizovatel	Pardubický kraj
Místa inspekční činnosti	Školní náměstí 228, 537 01 Chrudim
Termín inspekční činnosti	10., 11., 14. a 15. 11. 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy.

Charakteristika

Škola poskytuje povinné základní vzdělávání a školské služby žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Kapacita základní školy činí 175 žáků a kapacita školní družiny

28 žáků. Ve srovnání s loňským školním rokem došlo k výraznému poklesu počtu žáků. Celkem 18 žáků ukončilo povinnou školní docházku, 6 žáků v ústavní péči přestoupilo do speciální školy v Pardubicích (nikoliv z iniciativy vedení školy). V době inspekční činnosti škola vzdělávala celkem 94 žáků v 11 třídách včetně 7 žáků individuálně vzdělávaných podle § 42 školského zákona. Za těmito žáky v ústavní péči učitelka dojíždí a vyučuje je v tzv. domečcích (Zaječice, Škrovád, Medlešice) Domova sociálních služeb Slatiňany (dále DSS Slatiňany). Téměř polovina žáků do školy dojíždí.

Přirozeným trendem je zaměření školy na vzdělávání těžce zdravotně postižených žáků a zároveň celkový úbytek žáků vlivem tzv. společného vzdělávání ve vzdělávací soustavě České republiky.

Výuka probíhá podle Školního vzdělávacího programu *Srdcem a rozumem k úspěchu v životě* (dobíhající pro žáky 2. stupně bývalé základní školy praktické) a Školního vzdělávacího programu *Srdcem a rozumem k úspěchu v životě* zpracovaného podle Rámcového vzdělávacího programu základní školy speciální (dále RVP ZŠS), díl I. a II. pro žáky základní školy speciální. Podle individuálního vzdělávacího plánu (dále IVP) je vzděláváno všech 20 žáků 1. stupně základní školy a 18 žáků základní školy speciální.

Školní družina (dále ŠD) má od letošního školního roku pouze jedno oddělení, ve kterém je zapsáno 14 žáků. Provoz je ranní v době od 6:40 h do 7:40 h a odpolední od 11:40 h do 15:30 h. Úplata za ŠD je stanovena ve výši 60 Kč měsíčně. Zájmové vzdělávání probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro školní družinu (dále ŠVP ŠD).

Škola nemá vlastní školní jídelnu, stravování žáků a zaměstnanců je zajištěno ve školní jídelně sousední Základní školy, Chrudim, Školní náměstí 6. Pitný režim je zajištěn během celého pobytu žáků ve škole.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Značný pokles počtu žáků oproti minulému školnímu roku měl dopad zejména na personální a materiální podmínky vzdělávání. V oblasti řízení školy byla potvrzena kvalitní úroveň zaznamenaná při inspekční činnosti provedené v listopadu roku 2015. Organizace činnosti školy je v souladu s právními předpisy, vyznačuje se funkčností a reaguje na aktuální potřeby vzdělávacího procesu. Ředitelka v rámci zajištění specializovaných činností ve škole delegovala některé pravomoci na svou zástupkyni a další členy pedagogického sboru. Účinné kontrolní mechanismy přinášejí zpětnou vazbu, v případě potřeby jsou přijímána konkrétní opatření k nápravě. Je nastaven funkční vnitřní i vnější informační systém. Se zákonnými zástupci jednájí vyučující zpravidla osobně nebo prostřednictvím mailové korespondence, četnost těchto kontaktů je často vysoká, odvíjí se od potřeb žáka.

Personální podmínky doznaly větší změny, počet vyučujících se snížil proti loňskému školnímu roku o sedm, tj. aktuálně tvoří pedagogický sbor 14 učitelek odborně kvalifikovaných, jedna vychovatelka ŠD a 11 asistentek pedagoga (8,1 úvazku). Přestože další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP) probíhá podle plánu a zahrnuty jsou i vzdělávací akce pro celý sbor, osobní plány profesního rozvoje nebyly zpracovány. Témata vzdělávání určuje individuální volba pedagogických pracovníků a jejich osobní zájem o vzdělávací akce, nejsou stanoveny priority školy v této oblasti.

Velmi dobré materiální podmínky se dále zlepšily úbytkem kmenových tříd, tj. získáním volných prostor pro různé aktivity. Školní družina má nově k dispozici velkou samostatnou učebnu v přízemí budovy. Její prostory jsou zařízeny novým nábytkem, vybaveny koberci, hracími koutky, kompenzačními pomůckami, hračkami, stavebnicemi. V dalších

uvolněných prostorách jsou postupně budovány relaxační zóny (např. se stolem na stolní tenis, s bazénem s míčky a skluzavkou apod.). Pro případ potřeby škola získala zázemí pro individuální výuku žáků. Během jednoho roku se podařilo rekonstruovat cvičnou kuchyň, došlo k výměně kuchyňských linek. Průběžně proběhla výměna vstupních dveří do školní budovy s novým kamerovým systémem, některých podlahových krytin, kobereců i dveří u některých tříd, oken v knihovně, opraveny byly kryty na radiátory a další včetně výmalby školních prostor.

Bezbariérová školní budova poskytuje velmi příznivé materiální podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, mnohdy s těžkým zdravotním postižením.

Škola hospodáří s finanční dotací přidělenou ze státního rozpočtu na přímé náklady na vzdělávání, rozvojové programy MŠMT a s dotací od zřizovatele na provozní náklady. Zřizovatel též poskytl investiční dotaci na nákup osobního automobilu. Dále byla získána v roce 2015 dotace v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v oblasti podpory 1.1 – Zvyšování kvality ve vzdělávání na čtenářské dílny a náslechy pedagogů na Slovensku. V rámci projektu EU „Dotkněte se inovací“ bylo zakoupeno 15 tabletů pro pedagogy. Na podporu sportovní činnosti byl získán již podruhé grant z Pardubického kraje na cyklistický kurz.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitované hodiny ve třídách základní školy byly zpravidla dobře připravené, učitelky stanovovaly výukové cíle přiměřené věku a individuálních schopnostem žáků. Výuka většinou probíhala ve třídách se spojenými ročníky. Zvláště v nižších ročnících převládala příjemná atmosféra se zájmem žáků o výuku, komunikace vyučujících se žáky byla přívětivá, povzbuzující. Až na výjimky převažovala pozitivní motivace žáků s častým oceňováním jejich pokroku. Výuka byla vedena převážně formou frontálních činností s občasným zařazením skupinové či individuální práce. Vhodně byla prokládána pohybovými relaxačními aktivitami. Používané metody byly promyšlené a přizpůsobené věku, mentálním i fyzickým možnostem žáků, rozvíjely u nich většinu klíčových kompetencí. Učitelky vycházely z předchozích znalostí žáků, na které plynule navazovaly, vhodně je zapojovaly do vyvozování nového učiva formou návodných otázek. Střídaly činnosti, průběžně zařazovaly pestré, aktivizující metody práce. Podněcovaly žáky k přemýšlení o vzájemných souvislostech, učivo propojovaly s jejich zkušenostmi a reálnými situacemi. Ve většině hodin bylo využito množství pomůcek a názorných materiálů, v několika žáci procvičovali učivo na interaktivní tabuli. Zapojení informačních technologií bylo častou součástí výuky, žáci prokazovali značné dovednosti při jejich ovládní (např. práce s tablety). Ve většině hodin bylo zdařile využito sebehodnocení i vzájemné hodnocení žáků. Výjimečně se zvýšenou nekázní projevil malý zájem žáků o nabízenou jednoduchou pracovní činnost. Pozitivní motivace žáků k tvořivé činnosti nebyla začleněna zdařile.

Učitelky společně s asistentkami pedagoga ve vzdělávacím procesu základní školy speciální uplatňovaly ryze individuální přístup k žákům. Zohledňovaly jejich dosavadní schopnosti, dovednosti a vědomosti včetně momentálního zdravotního stavu. Ověřovaly pochopení zadaných úkolů, na jejich splnění poskytovaly žákům dostatečný časový prostor. Časté motivační hodnocení a využití odpovídajících názorných pomůcek zvyšovaly efektivitu vzdělávání. Přetrvává minimální využívání interaktivní tabule ve výuce, výjimečně byl jako učební pomůcka zařazen dotykový počítač. Většina žáků není schopna osvojit si základy počítačové gramotnosti.

Sledován byl rovněž individuální vzdělávací proces žákyně, která je trvale umístěna v DSS Slatiňany (Zaječice). Má kombinované zdravotní postižení, a to tělesné, hluboké mentální a sluchové. Je trvale umístěna na invalidní vozík, jelikož je nepohyblivá následkem dětské mozkové obrny. Je žákyní 9. ročníku základní školy speciální, (10. rok školní docházky), vyučována je podle IVP v rozsahu třech hodin týdně, vyučuje ji speciální pedagožka kmenové třídy. Při výuce využila širokou škálu pomůcek. Udržení pozornosti a navázání očního kontaktu bylo velmi krátkodobé. Práce byla zaměřena na sluchovou, zrakovou a hmatovou stimulaci. Z hlediska posouzení sluchového vnímání bylo zjevné, že sluchové postižení je lehkého stupně. Žákyně reagovala na zavolání jménem, snažila se vyhledávat vydávané zvuky, líbila se jí práce s tabletem – zvuky dopravních prostředků a zvířat, usmívala se při hudební produkci písniček z pohádek. Ve velmi náročném vzdělávání žákyně s kombinovaným postižením byly podle potřeby střídány metody a formy práce, nabídka vizuálních materiálů byla pestrá. Na vzdělávací proces žákyně reagovala pozitivně.

Činnost ŠD je členěna na tematické celky, vychází ze zpracovaného ŠVP ŠD. Náplň činností je pestrá, různorodá, zohledňuje zájem a možnosti žáků, úzce prolíná aktivitami školy. Kromě výchovně vzdělávacích cílů je zaměřena na výchovu účastníků ke smysluplnému trávení volného času a zdravému životnímu stylu. Funguje týdenní skladba zaměstnání, kdy pro každý den je připravena jiná činnost (pohybová, výtvarná, hudební, relaxační, počítače). Často je voleno tematické zaměření činností (aktuálně podzimní) s nabídkou různých soutěží (např. výtvarných). Podle možnosti většinou denně je zařazován pobyt účastníků venku. V průběhu sledovaných činností vychovatelka s asistentkami zvolily odpočinkové činnosti žáků s nabídkou několika aktivit (četba, poslech pohádky, stolní hry, vyprávění). Někteří žáci využili možnosti práce na počítačích. Komunikace pedagogů se žáky byla zdvořilá, přátelská, respektující momentální zdravotní stav žáků. ŠD se podílí na přípravě různých akcí školy, spolupracuje s místní knihovnou. Spolupráce s jinými partnery neprobíhá.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání žáků učitelky průběžně zjišťují vlastními hodnoticími nástroji, využívají pedagogickou diagnostiku včetně účinného motivačního hodnocení. Preventivním opatřením k zamezení nebo snížení školního neúspěchu jsou kromě vzdělávání podle IVP také školou nabízené konzultace a doučování. Dále je v případě potřeby žákům zprostředkována podpora školského poradenského zařízení nebo dalších institucí (např. Šance pro Tebe, SOPRE CR o.p.s.). Výsledky vzdělávání jsou zúročeny zapojováním žáků do různých soutěží, zejména sportovních. Žáci se prezentují také vystoupeními na veřejnosti. Rovněž se účastní výletů, exkurzí, besed a kulturních představení a navštěvují programy environmentální výchovy. Rozvoj sociálních kompetencí přispívá k budoucímu aktivnímu vstupu žáků do samostatného života.

Prevenici rizikového chování ve škole zajišťuje jedna z vyučujících, která je ve funkci školního metodika prevence druhý rok. Zpracovaný Minimální preventivní program se zabývá vztahy žáků, prevencí užívání návykových látek, záškoláctví, šikany, vulgárního chování. Oblast prevence prolíná všemi předměty, výrazněji je obsažena v občanské výchově, pracovním vyučování a výchově ke zdraví. Ve spolupráci s ostatními učiteli jsou podchycovány rizikové jevy hned v počátcích a většinou společně s ostatními spolužáky řešeny (ve třídách je veden pedagogický deník se záznamy negativního chování žáků). Každoročně jsou uskutečňovány přednášky a besedy s odborníky na různá aktuální témata (např. Tolerance a Respekt, Vrstevnický program). V rámci prevence jsou žákům nabízeny

sportovní akce (Běh duhové naděje, Den bez aut, turnaj ve stolním tenise). Funkční je spolupráce s výchovnou poradkyní, okresním metodikem prevence. Nastavený preventivní systém většinou efektivně přispívá k prevenci rizikového chování žáků, méně se daří snižovat počet neomluvených hodin.

Škola spolupracuje s různými institucemi a partnery, kteří se podílejí na rozvoji a zkvalitňování činnosti školy (školská poradenská zařízení, Policie ČR, odbor sociálně právní ochrany dětí, hospodářská komora a další). Aktuálně probíhá mezinárodní spolupráce na dálku se školou na Slovensku (program *Záložka*). Nově byla v letošním školním roce navázána spolupráce se Střediskem rané péče Pardubice o.p.s., škola nabízí jejich klientům bezplatné lekce muzikoterapie a relaxační pobyty v multifunkční odborné učebně (snoezelen), což je využíváno.

Závěry

Hodnocení vývoje

- značný pokles počtu žáků,
- vzdělávací proces má trvale kvalitní úroveň,
- další zlepšení materiálních podmínek vzdělávání.

Silné stránky

- vedení školy úspěšně usiluje o optimální materiální podmínky vzdělávání a pečuje o jejich účelné využívání,
- rozšíření spektra výchovně vzdělávacích strategií základní školy pro naplnění stanovených cílů, např. vedení žáků k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení, účelné využití didaktické techniky v hodinách,
- individuální přístup vyučujících ke speciálním vzdělávacím potřebám žáků základní školy speciální ve spolupráci s asistenty pedagoga,
- nově vybudovaná samostatná učebna ŠD, prostorná a velmi dobře vybavená.

Slabé stránky

- výběr vzdělávacích akcí v rámci DVPP je spíše nahodilý a vychází z individuální volby pedagogů, vedením školy není efektivně koordinován,
- menší rozsah spolupráce ŠD s vnějšími partnery.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- hledat možnosti zlepšení systému DVPP, případně zpracovat plány profesního rozvoje pedagogických pracovníků,
- prohloubit spolupráci ŠD s vnějšími partnery.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina, čj. KrÚ 3094/2014/5 OŠK, ze dne 19. 12. 2013 s účinností od 1. 1. 2014, ve znění Dodatku č. 1, čj. KrÚ 3094/2014/5 OŠK, ze dne 18. 7. 2014 s účinností od 19. 6. 2014 a Dodatku č. 2, čj. KrÚ 32550/2015/5/2014/5 OŠK, ze dne 15. 6. 2015, s účinností od 30. 4. 2015
2. Výpis správního řízení MŠMT, čj. MSMT-32121/2012-25, ze dne 20. 9. 2012 s platností od 20. 9. 2012 (změna ředitelky a statutárního orgánu právnické osoby)
3. Jmenování na vedoucí pracovní místo ředitelky, čj. KrÚ 27474/2012 OŠKT, ze dne 19. 4. 2012 (s nástupem do funkce od 1. 8. 2012)
4. Výjimka z nejvyššího počtu žáků, čj. KrÚ 502/2011 OŠKT, ze dne 4. 1. 2011
5. Školní vzdělávací program *Srdcem a rozumem k úspěchu v životě* pro základní vzdělávání zpracovaný podle RVP ZŠS, díl I a II, s platností od 1. 9. 2010, ve znění Dodatků 1 až 7, poslední platný ke dni 1. 9. 2015
6. Školní vzdělávací program „Srdcem a rozumem k úspěchu v životě“ zpracovaný podle přílohy RVP ZV-LMP, s platností od 3. 9. 2007 ve znění Dodatků 1-14 (poslední ze dne 1. 9. 2015), včetně školního vzdělávacího programu pro školní družinu (Příloha č. 1)
7. Koncepce školy a stanovené priority pro školní rok 2016/2017
8. Školní řád včetně přílohy Pravidla hodnocení s účinností od 1. 9. 2015
9. Vnitřní řád školní družiny s účinností od 1. 9. 2016
10. Preventivní program pro školní rok 2016/2017 ze dne 1. 9. 2015
11. Plán DVPP, školní rok 2016/2017
12. Plán kontrolní a hospitační činnosti výchovně vzdělávacího procesu ve školním roce 2016/2017
13. Školní matrika, školní rok 2016/2017 (třídní výkazy, katalogové listy)
14. Přijímací řízení pro školní rok 2016/2017
15. Rozvrhy hodin tříd a učitelů, školní rok 2016/2017
16. Třídní knihy, školní rok 2016/2017
17. Přehled výchovně vzdělávací práce, školní rok 2016/2017
18. Osobní dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2016/2017
19. Záznamy z jednání pedagogické rady, školní roky 2015/2016, 2016/2017
20. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2015/2016
21. Personální dokumentace pedagogických pracovníků
22. Plán DVPP, školní rok 2016/2017
23. Inspekční zpráva, čj. ČŠIE-1084/15-E, ze dne 26. 11. 2015

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s přípojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Eva Škodová, školní inspektorka

Mgr. Eva Škodová v. r.

PaedDr. Marta Hunalová, školní inspektorka

PaedDr. Marta Hunalová v. r.

Bc. Lenka Kalinová, kontrolní pracovnice

Bc. Lenka Kalinová v. r.

Mgr. Iva Doležalová, odbornice na vzdělávání sluchově postižených žáků

Mgr. Iva Doležalová v. r.

V Pardubicích 13. 12. 2016

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jitka Činčalová, ředitelka školy

Mgr. Jitka Činčalová v. r.

V Chrudimi 22. 12. 2016